

ADVOKATFIRMAET
BERNGAARD

Tilsyn fra miljømyndighetene – prosessen fra A til Å på 30 min

Camilla Grande, medlemsmøte NFFA 11. mai 2023

OM BERNGAARD

- Advokatfirmaet Berngaard ble grunnlagt i 2004 som en annerledes og verdidrevet arbeidsplass i en konform bransje
- Vi er et fullservice advokatfirma med 34 advokater/advokatfullmektiger. Vi bidrar på alle områder hvor våre klienter ser muligheter eller har utfordringer
- Berngaard har et særlig engasjement innen grønn juss og veileder klienter på alle juridiske implikasjoner knyttet til miljø, bærekraft og det grønne skiftet
- Våre verdier engasjement, integritet og balanse er grunnpilarer for hvordan vi jobber

Camilla Grande

- Miljørett, avfallsrett, produktrett, “grønn juss” og EØS-rett.
- Bistår innen alle miljørettslige spørsmål, og jobber særlige med produktreguleringer og produktkontrollen, vann- og avløpsbransjen, avfallsbransjen, og industri som er regulert av forurensningsregelverket.
- Bistår med etterlevelse av nasjonale og internasjonale initiativer som følge av EUs Green Deal.

Agenda

1. Hva er tilsyn og hvorfor gjennomføres tilsyn?
2. Myndighetenes rammer og rolle ved tilsyn?
3. Hvordan kan virksomheten forberede seg?
4. Hva skjer under tilsynet?
5. Etter tilsynet – inspeksjonsrapport
6. Oppfølging etter inspeksjonsrapport
7. Forholdet mellom tilsyn og sak i straffesporet

1.HVA ER TILSYN OG HVORFOR GJENNOMFØRES TILSYN?

ET TILSYN FØRER KONTROLL MED AT
PLIKTSUBJEKTENE ETTERLEVER NORMER
GITT I LOV, FORSKRIFT ELLER
ENKELTVEDTAK, OG
FASTSETTER REAKSJONER VED AVVIK.

(ST. MELD. NR. 17 (2002-2003) OM
STATLIGE TILSYN)

Hva og hvorfor?

- Tilsyn og kontroll med regelverket er en viktig del av (miljø)forvaltningens samfunnsoppdrag.
- Myndighetene fører kontroll for å sikre etterlevelse av offentligrettslige krav og tillatelser
- Tilsyn kan være i form av *endagstilsyn, revisjoner over flere dager, tilsynsaksjoner, stikkprøvekontroller, tilsyn basert på tips, brevkontroll, teams-tilsyn og uanmeldte tilsyn.*
- I utgangspunktet risikobasert tilsyn
- EU foreslår regulering av tilsyn i en rekke regelverk, i form av frekvens og annen detaljstyring

- *Tilsyn/inspeksjon/kontroll*

2. MYNDIGHETENES RAMMER OG ROLLE VED TILSYN

Myndighetenes rettslige rammer

- Formålet er å kontrollere etterlevelsen av krav i regelverk og tillatelse. For å gjøre dette må virksomheten bidra til sakens opplysning.
- Myndighetene må ha hjemmel i lov/forskrift for å føre tilsyn. Relevante tilsynshjemler for tilsyn etter miljøregelverket:
  - Forurensningsloven § 48 og 50
  - Internkontrollforskriften § 7
  - Produktkontrollloven § 8

Merk:

Hvilke rettslige rammer de har er i liten grad regulert. Men forvaltningslovens regler gjelder.

1. Merk særlig forvaltningsloven § 15 om rett til advokat/vitne.
2. Forvaltningsloven § 16 enkeltvedtak skal varsles (tvangsmulkt, pålegg osv.) Hovedregel: det kan ikke gis pålegg eller andre vedtak under tilsynet. Unntak gjelder Forurensningsloven § 49 – pålegg om opplysninger

Videre:

- Det er god forvaltningsskikk å motta varsel om at tilsynet skal gjennomføres, men dette er ikke et krav i regelverket.
- Beslutningen om å føre tilsyn er ikke et enkeltvedtak men en prosessledende beslutning. Beslutningen kan ikke påklages.
- Tilsynet kan kreve utgifter dekket gjennom et gebyr. (hjemmel eks: forurensningsforskriften kap. 39) Dette skal varsles og deretter fastsettes gjennom et enkeltvedtak som kan påklage innen tre uker. Det tas gebyr uavhengig av om det avdekkes avvik.

Myndighetenes rolle ved tilsyn

- Representantene fra tilsynet representerer staten og ikke enkeltpersoner.
- Deres oppgave er å sørge for at saken blir opplyst på best mulig måte.
- Formålet er at tilsynet skal medføre at virksomhetene etterlever regelverket .

3. HVORDAN KAN VIRKSOMHETEN FORBEREDE SEG

Forberedelser

- Gjennomgå internkontrollen, er denne oppdatert? Se særlig miljørisikovurderingene. Ha internkontrollen tilgjengelig.
- Ha relevant dokumentasjon tilgjengelig (tillatelser, vedtak, rapporter, analyser)
- Finnes tidligere inspeksjonsrapporter med avvik vil oppfølging gjerne være sentralt under tilsynet. Undersøk dette.
- Sørg for at riktige ansatte (ledelsen) er tilgjengelig under hele tilsynet.

4. HVA SKJER UNDER TILSYNET

Under tilsynet

- Tilsynsmyndighetens formål er å kontrollere om krav i regelverk og tillatelse etterleves. De vil stille en rekke spørsmål, gå på befaring, be om dokumentasjon osv.
- Svar på spørsmål konkret bidra til opplysning av saken– men ikke «overinformere». Ikke led de inn i andre temaer.
- Presenter gjerne virksomheten innledningsvis. Dette er en fin start på tilsynet.
- Myndigheten har lovbestemt veiledningsplikt- det er lov å stille spørsmål. Forvent veiledning.
  - *Husk at veiledningsplikten kan brukes ellers i den daglige driften.*
- Skriv gjerne referat. (nyttig når utkast til inspeksjonsrapport gjennomgås)
- Synliggjør i samtalene at dere tar krav i tillatelsen og regelverket på alvor.

Under tilsynet forts.

Har det skjedd en ulovlig hendelse som har foranlediget tilsynet? (et utslipp, en brann, eller lignende?) Er det sannsynlig eller mulig at hendelsen medfører negativt omdømme og mulig anmeldelse?

- Flere interesser skal ivaretas, det kan være strafferettslig, tredjeparter (eks. erstatning) omdømme.
- Inspeksjonsrapporten kan få stor betydning ut over det «miljørettslige». Vurdere å ta med advokat under tilsyn.
- Foreligger det en personlig feil bør det vurderes å skjerme vedkommende?

5. ETTER TILSYNET – INSPEKSJONSRAPPORT

Etter gjennomført inspeksjon:

1. Utkast til rapport

-Les nøye igjennom beskrivelsene, be evt. om utsatt frist. Rapporten blir tilgjengelig i offentlig postjournal og kan trekkes inn i andre sammenhenger (erstatningssaker, forsikringssaker, straffesaker, i media)

- **merk: ingen klageadgang på selve rapporten. Dette er anledningen man får!**

2. Rapportens oppbygning

- *Del 1: Resultatet av tilsynet*
- *Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse*
- *Del 3: Informasjon om tilsynet*
- *Del 4: Annen informasjon*

3. Rapporten kan inneholde:

- *Frister for å følge regelverket «påpeke plikt»*
- *Varsler om vedtak*
- *Pålegg om opplysninger*
- *Generell kritikk*

Anmerkning vs. Avvik vs. Alvorlig avvik

Tre nivåer av «feil»

- **Anmerkning** – ikke objektivt sett brudd på regelverket, men tilsynsmyndigheten mener det foreligger forbedringspotensialer.
- **Avvik** – objektivt konstaterbart brudd på regelverket.
- **Alvorlig avvik** – begrepet brukes der myndighetene anser bruddet på regelverket som alvorlig. Anmeldelse blir alltid vurdert ved alvorlige brudd.

Når endelig tilsynsrapport foreligger:

- Rapporten er endelig og tilgjengelig i offentlig postjournal.
- Resultater av tilsynsaksjoner kan bli kjent i media.
- Rapporten kan ikke påklages, den er i seg selv ikke et enkeltvedtak, men;
  - Vedtak og pålegg i rapporten kan påklages.
  - OBS: dersom tilsynsmyndigheten «påpeker» uklare plikter kan man vurdere en klage.
- Rapporten kan inneholde frister for å dokumentere at man etterlever regelverket.

6. OPPFØLGING ETTER INSPEKSJONSRAPPORT

Oppfølging etter tilsynsrapporten

Oppfølgingen avhenger av avvik:

1. Saken avsluttes

2. Avvik følges opp videre i forvaltningssporet

- Pålegg, plikter, tvangsmulkt
- Nye tilsyn; inspeksjon, brevkontroll
- Overtredelsesgebyr

3. Anmeldelse

- særlig aktuelt ved alvorlige brudd, gjentatte brudd eller prinsipielle saker

Oppfølging i forvaltningssporet

- Vedtak kan være pålegg eller tvangsmulkt
- Litt om tvangsmulkt
- Overtredelsesgebyr etter hvert
- Nye tilsyn; inspeksjon, brevkontroll

Obs:

Forvaltningslovens generelle regler gjelder:

- Vedtak skal varsles
- Vedtak skal begrunnes
- Vedtak påklages

7. FORHOLDET MELLOM TILSYN OG SAK I STRAFFESPORET

Straffesporet vs. Forvaltningssporet

- Anmeldelse ved alvorlige og/eller gjentatte brudd på miljøregelverket.
- Oppfølging i forvaltningssporet (dvs. av miljømyndighetene) utelukker ikke anmeldelse. Virksomheter blir ofte kjent med at de er anmeldt over 1 år etter oppfølgingen i forvaltningssporet.
- Politiet mottar anmeldelsen, og kan ilegg straff dersom de objektive og subjektive vilkårene for straff foreligger.
- Normalt foretaksstraff – bot.
- Virksomheten får ikke nødvendigvis vite at den er anmeldt før politet etterforsker saken.
- Saker innen miljøkriminalitet foreldes ofte etter 2 år.
- NB: personstraff er også aktuelt i visse tilfeller
- NB: personer er omfattet av vernet mot selvinkriminering

ADVOKATFIRMAET
BERNGAARD